

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA SZKODY W ŚRODOWISKU

ustalone uchwałą Zarządu Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych Polskiego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych nr UZ/182/2023 z dnia 27 września 2023 r.

Informacje, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej:

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub wartości wykupu ubezpieczenia	OWU: § 2–4, § 7, § 9, § 10–11, § 12 ust. 1–2 i 4, § 13
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	OWU: § 2–3, § 5, § 7, § 9 ust. 4, § 10 ust. 5, § 11 ust. 2 i 4, § 13

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

- Ogólne warunki ubezpieczenia odpowiedzialności za szkody w środowisku, zwane dalej „OWU”, mają zastosowanie do **umów ubezpieczenia** zawieranych przez Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, zwane dalej „Tuw PZUW”, obejmujących ochroną odpowiedzialność za **szkody w środowisku** określone w niniejszych OWU i wyrażdzone przez **ubezpieczonego**, w związku z jego działalnością.
- W porozumieniu z **ubezpieczającym** do **umowy ubezpieczenia** mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w OWU.
- Tuw PZUW** zobowiązany jest przedstawić **ubezpieczającemu** różnicę między treścią **umowy ubezpieczenia** a OWU w formie pisemnej przed zawarciem **umowy ubezpieczenia**. W razie niedopełnienia tego obowiązku **Tuw PZUW** nie może powoływać się na różnicę niekorzystną dla **ubezpieczającego** lub **ubezpieczonego**. Postanowienia tego nie stosuje się do **umów ubezpieczenia** zawieranych w drodze negocjacji.

- W razie wprowadzenia do **umowy ubezpieczenia** postanowień dodatkowych lub odbiegających, **OWU** mają zastosowanie w zakresie nieuregulowanym tymi postanowieniami.
- W sprawach nieuregulowanych w **OWU** do umowy ubezpieczenia zastosowanie mają odpowiednie przepisy kodeksu cywilnego oraz inne stosowne przepisy prawa polskiego.

DEFINICJE

§ 2

Przez użyte w OWU pojęcia należy rozumieć:

- bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku** – wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia **szkody w środowisku** w dającej się przewidzieć przyszłości;
- czysta strata finansowa** – będący następstwem **emisji** uszczerbek majątkowy niebędący **szkodą na osobie** lub **szkodą rzeczową** ani następstwem tych szkód;
- data początkowa** – wskazana w **umowie ubezpieczenia** data rozpoczęcia ochrony ubezpieczeniowej w odniesieniu do momentu wystąpienia **bezpośredniego**

zagrożenia szkoda w środowisku lub **szkody w środowisku** lub **szkody** będącej następstwem emisji.

W przypadku braku w **umowie ubezpieczenia** daty początkowej, za datę tę uznaje się pierwszy dzień **okresu ubezpieczenia** w aktualnej **umowie ubezpieczenia**;

- 4) **działania naprawcze** – wszelkie działania, w tym działania ograniczające lub tymczasowe, podejmowane w celu naprawy lub zastąpienia w równoważny sposób elementów przyrodniczych lub ich funkcji, które uległy szkodzi, w szczególności oczyszczanie gleby i wody, przywracanie naturalnego ukształtowania terenu, zalesianie, zadrzewianie lub tworzenie skupień roślinności, reintrodukcję zniszczonych gatunków, prowadzące do usunięcia zagrożenia dla zdrowia ludzi oraz przywracania równowagi przyrodniczej i walorów krajobrazowych na danym terenie;
- 5) **działania zapobiegawcze** – działania podejmowane w związku ze zdarzeniem, działaniem lub zaniechaniem powodującym **bezpośrednie zagrożenie szkoda w środowisku**, w celu zapobieżenia **szkodzi w środowisku** lub zmniejszenia **szkody w środowisku**, w szczególności wyeliminowanie lub ograniczenie **emisji**;
- 6) **emisja** – wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio, w wyniku działalności **ubezpieczonego** do powietrza, wody, gleby lub ziemi:
  - a) substancje oraz ich mieszaniny lub roztwory,
  - b) energie, takie jak ciepło, hałas, wibracje lub pola elektromagnetyczne,
  - c) organizmy lub mikroorganizmy;
- 7) **franzyska reducyjna** – ustalona w **umowie ubezpieczenia** procentowo, kwotowo lub kwotowo-procentowo wartość pomniejszająca **świadczenie** z tytułu zajścia każdego **wypadku ubezpieczeniowego**; **franzyska reducyjna** nie ma zastosowania **do szkód na osobie**;
- 8) **grunt własny** – wskazany w **umowie ubezpieczenia** grunt będący własnością lub pozostający w posiadaniu **ubezpieczonego** na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia lub innego pokrewnego stosunku prawnego;
- 9) **koszty działań zapobiegawczych lub naprawczych** – niezbędne i uzasadnione koszty poniesione za zgodą **TUW PZUW** związane z koniecznością zapewnienia właściwego i efektywnego przeprowadzenia tych działań, w tym koszty:
  - a) gromadzenia danych i oceny **bezpośredniego zagrożenia szkoda w środowisku** lub **szkody w środowisku**,
  - b) opracowania i oceny projektów **działań zapobiegawczych lub naprawczych**, w tym projektów alternatywnych,
  - c) przeprowadzenia **działań zapobiegawczych lub naprawczych**,
  - d) postępowania administracyjnego,
  - e) postępowania sądowego,
  - f) egzekucji,
  - g) nadzoru i monitoringu,
  - h) odszkodowań przysługujących od **ubezpieczonego** władającemu powierzchnią ziemi za **szkody** wyrządzone na skutek prowadzenia **działań zapobiegawczych lub naprawczych**, przysługujących tej osobie na podstawie ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie;
- 10) **koszty obrony** – wydatki poniesione na obsługę prawną lub opłaty i wydatki poniesione w związku z obroną przed wniesionym Roszczeniem lub zanim Roszczenie zostanie wniesione, obejmujące w szczególności:
  - a) koszty pełnomocników procesowych,
  - b) koszty opinii prawnych, porad prawnych,
  - c) wynagrodzenie rzeczoznawców lub biegłych,
  - d) koszty przedsądowej obrony (postępowanie mediacyjne, arbitrażowe lub ugodowe) oraz sądowej obrony (postępowanie cywilne, administracyjne), w tym koszty postępowania przygotowawczych i wyjaśniających,
  - e) koszty postępowania sądowego poniesione przez stronę przeciwną, jeśli na podstawie prawomocnego orzeczenia sądowego ubezpieczony zostanie zobowiązany do ich zwrotu,
  - f) z wyłączeniem kosztów zwróconych **ubezpieczonemu** przez stronę przeciwną lub inny podmiot;
- 11) **okres dodatkowy** – okres 12 miesięcy bezpośrednio następujących po zakończeniu **okresu ubezpieczenia**, w którym w razie wystąpienia **wypadku ubezpieczeniowego**, **TUW PZUW** udzieli ochrony ubezpieczeniowej z tytułu **szkody** powstałej przed upływem **okresu ubezpieczenia**. **Okres dodatkowy** nie będzie miał zastosowania, jeśli **umowa ubezpieczenia** zostanie zastąpiona inną umową ubezpieczeniową, pokrywającą zakres niniejszej ochrony, w szczególności pokrywającą zgłoszone **roszczenie**;
- 12) **okres ubezpieczenia** – ustalony w **umowie ubezpieczenia** okres udzielanej przez **TUW PZUW** ochrony ubezpieczeniowej;
- 13) **osoba trzecia** – każda osoba niebędąca **ubezpieczającym** lub **ubezpieczonym**;
- 14) **pracownik – osoba fizyczna zatrudniona przez ubezpieczonego** na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę albo na podstawie umowy cywilnoprawnej z wyłączeniem osoby fizycznej, która zawarła z **ubezpieczonym** umowę cywilnoprawną jako przedsiębiorca; za **pracownika** uznaje się także praktykanta, stażystę lub wolontariusza, któremu **ubezpieczony** powierzył wykonywanie pracy;
- 15) **produkt** – rzecz ruchoma wytworzona, dostarczona lub w jakikolwiek inny sposób wprowadzona do obrotu przez **ubezpieczonego**, choćby została połączona z inną rzeczą, a także energia i zwierzęta;
- 16) **roszczenie** – jakiegokolwiek pisemne żądanie ze strony **osoby trzeciej** wyrażające zamiar tej osoby przypisania **ubezpieczonemu** odpowiedzialności za **szkoda** objętą ubezpieczeniem lub żądanie zwrotu poniesionych **kosztów działań zapobiegawczych lub naprawczych** lub jakiegokolwiek postępowanie administracyjne lub sądowe przeciwko **ubezpieczonemu** o odszkodowanie za **szkoda** **na osobie** lub **szkoda rzeczowa** lub **czystą stratą finansową** lub zwrot poniesionych **kosztów działań zapobiegawczych lub naprawczych**; za **roszczenie** uważa się także zgłoszenie organowi ochrony środowiska wystąpienia **bezpośredniego zagrożenia szkoda w środowisku** lub **szkody w środowisku**;
- 17) **stan początkowy** – stan i funkcje środowiska oraz poszczególnych elementów przyrodniczych przed wystąpieniem **szkody w środowisku**;
- 18) **suma gwarancyjna** – określona w **umowie ubezpieczenia** kwota stanowiąca górną granicę odpowiedzialności **TUW PZUW** w odniesieniu do wszystkich **wypadków ubezpieczeniowych**, które zaszły w **okresie ubezpieczenia**;
- 19) **szkoda** – **szkoda rzeczowa**, **szkoda na osobie**, **czysta strata finansowa**, **bezpośrednie zagrożenie szkoda w środowisku**, **szkoda w środowisku**;
- 20) **szkoda na osobie** – będąca następstwem **emisji** śmierć, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia, w tym także utracone korzyści poszkodowanego, które mógłby

osiągnąć, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia;

- 21) **szkoda rzeczowa** – będąca następstwem **emisji** utrata, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy, w tym także utracone korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie nastąpiła utrata, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy;
- 22) **Szkoda w środowisku** – negatywna, mierzalna zmiana stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, oceniona w stosunku do **stanu początkowego**, która została spowodowana bezpośrednio lub pośrednio przez działalność prowadzoną przez **ubezpieczonego**:
  - a) w gatunkach chronionych lub chronionych siedliskach przyrodniczych, mająca znaczący negatywny wpływ na osiągnięcie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony tych gatunków lub siedlisk przyrodniczych,
  - b) w wodach,
  - c) w powierzchni ziemi, przez co rozumie się zanieczyszczenie gleby lub ziemi, w tym w szczególności zanieczyszczenie mogące stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi;
- 23) **świadczenie** – objęte **umową ubezpieczenia** odszkodowanie za **szkodę, koszty działań zapobiegawczych lub naprawczych, koszty obrony**, powstające wskutek wypadku ubezpieczeniowego objętego **umową ubezpieczenia**, do zapłacenia których zobowiązane jest **TUW PZUW** na podstawie zawartej **umowy ubezpieczenia**;
- 24) **ubezpieczający** – osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, zawierająca umowę ubezpieczenia na podstawie niniejszych **OWU**;
- 25) **ubezpieczony** – osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą lub osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, która objęta jest ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszych **OWU** będąca podmiotem korzystającym ze środowiska w rozumieniu przepisów **ustawy**;
- 26) **umowa ubezpieczenia** – **umowa ubezpieczenia**, zawarta z zastosowaniem **OWU**;
- 27) **ustawa** – ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie;
- 28) **wprowadzenie produktu do obrotu** – chwila faktycznej trwałej lub okresowej utraty władztwa nad produktem przez **ubezpieczonego**;
- 29) **wypadek ubezpieczeniowy** – zgłoszenie po raz pierwszy w **okresie ubezpieczenia** lub w **okresie dodatkowym**, o ile ma zastosowanie, **roszczenia**.

ubezpieczeniową objęta jest odpowiedzialność **ubezpieczonego** niezależnie od tego, czy **koszty działań zapobiegawczych lub naprawczych** ponosi **ubezpieczony**, czy też zobowiązany jest do ich zwrotu na żądanie organu ochrony środowiska lub innego uprawnionego podmiotu;

- 3) **koszty obrony**.
3. Ochroną ubezpieczeniową objęta jest także odpowiedzialność w przypadku, gdy **bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku** lub **szkoda w środowisku** zaistniały na **gruntach własnych**, pod warunkiem, że grunty te zostały określone w **umowie ubezpieczenia**.
4. Wszystkie **wypadki ubezpieczeniowe**, które można przypisać tej samej przyczynie, uważa się za jeden **wypadek ubezpieczeniowy** oraz przyjmuje się, że powstały w chwili powstania pierwszego **wypadku ubezpieczeniowego**.
5. Zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmuje również odpowiedzialność za **szkody** wyrządzone wskutek rażącego niedbalstwa.
6. Warunkiem odpowiedzialności **TUW PZUW** jest zajście **wypadku ubezpieczeniowego w okresie ubezpieczenia** lub w **okresie dodatkowym**, o ile ma zastosowanie oraz zgłoszenie go do **TUW PZUW** przed upływem terminu przedawnienia.
7. **TUW PZUW** zobowiązany jest także, do:
  - 1) zbadania zasadności wysuwanych przeciwko **ubezpieczonemu** żądań, związanych z przeprowadzeniem **działań zapobiegawczych lub naprawczych**;
  - 2) zwrotu kosztów podjętych przez **ubezpieczonego** działań po wystąpieniu **szkody w środowisku**, mających na celu ograniczenie **szkody w środowisku**, zapobieżenie kolejnym szkodom i negatywnym skutkom dla zdrowia ludzi lub dalszemu osłabieniu funkcji elementów przyrodniczych, w tym natychmiastowego skontrolowania, powstrzymania, usunięcia lub ograniczenia w inny sposób zanieczyszczeń lub innych szkodliwych czynników;
  - 3) zapłaty kosztów **działań zapobiegawczych lub naprawczych**, do pokrycia których zobowiązany jest ubezpieczony wobec organu ochrony środowiska lub innego uprawnionego podmiotu z tytułu działalności określonej w **umowie ubezpieczenia**, na podstawie ostatecznej decyzji administracyjnej, a także na podstawie uznania rozszczenia, ugody lub prawomocnego orzeczenia sądowego.

KLAUZULA DODATKOWA

§4

Za zapłatą dodatkowej składki zakres ubezpieczenia może zostać rozszerzony o odpowiedzialność za **szkody**, które powstały na terytorium państw unii europejskiej oraz islandii, norwegii i szwajcarii poprzez włączenie poniższej klauzuli dodatkowej: **Klauzula nr 1 – rozszerzenie zakresu terytorialnego odpowiedzialności o szkody, które powstały na terytorium państw Unii Europejskiej oraz Islandii, Norwegii i Szwajcarii**. Z zachowaniem pozostałych, niezmiennych niniejszą klauzulą postanowień **OWU** oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za **szkody**, które powstały na terytorium państw Unii Europejskiej oraz Islandii, Norwegii i Szwajcarii. **W odniesieniu do zdarzeń rodzajowych odpowiedzialność na podstawie prawa innego kraju członkowskiego Unii Europejskiej niż prawo polskie zakres odpowiedzialności ubezpieczonego ustalany jest zgodnie z postanowieniami dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu**

PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA

§3

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest:
  - 1) odpowiedzialność cywilna **ubezpieczonego** za **szkodę na osobie** lub **szkodę rzeczową** lub **czystą stratę finansową** wyrządzone **osobie trzeciej** i
  - 2) odpowiedzialność administracyjna **ubezpieczonego** z tytułu **bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku** lub powstania **szkody w środowisku** w związku z prowadzoną przez **ubezpieczonego** działalnością określoną w **umowie ubezpieczenia**.
2. Zakresem ubezpieczenia objęte są:
  - 1) w zakresie odpowiedzialności cywilnej – **szkody rzeczowe, szkody na osobie** oraz czyste straty finansowe, w granicach odpowiedzialności ustawowej **ubezpieczonego**;
  - 2) w zakresie odpowiedzialności administracyjnej – **koszty działań zapobiegawczych lub naprawczych**, w granicach odpowiedzialności ustawowej **ubezpieczonego**. Ochroną

(Dz. Urz. L 143, 30.04.2004, P. 0056-0075), nawet jeśli prawo to przewiduje surowsze zasady odpowiedzialności.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 5

TUW PZUW nie odpowiada za:

- 1) **szkody** wyrządzone umyślnie a także wskutek świadomego naruszenia przez **ubezpieczonego** przepisów prawa lub decyzji administracyjnych lub postanowień organów władzy publicznej;
- 2) **szkody** wyrządzone osobom bliskim ubezpieczonego będącego osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą;
- 3) **szkody** na osobie wyrządzone pracownikom **ubezpieczonego** w trakcie wykonywania obowiązków pracowniczych;
- 4) **szkody w środowisku** spowodowane przez produkt wprowadzony do obrotu przez **ubezpieczonego**;
- 5) **szkody** wynikające z roszczeń o wykonanie umów, o należyte wykonanie umów, z tytułu zastępczego wykonania umów, roszczeń o zwrot świadczeń oraz kosztów poniesionych na poczet lub w celu wykonania umów, roszczeń wynikających z przepisów o rękojmi, niezgodności towaru z umową i gwarancji jakości, szkód w przedmiocie wykonanej pracy lub usług;
- 6) **szkody** wynikające z normalnej pracy zakładu, zgodnej z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa i właściwymi decyzjami administracyjnymi;
- 7) koszty działań poniesionych w związku z modernizacją;
- 8) koszty wynikające z poprawy zabezpieczeń;
- 9) **szkody** z tytułu posiadania lub użytkowania zbiornika podziemnego, o ile zbiornik nie został określony w umowie ubezpieczenia;
- 10) **szkody** spowodowane w związku z działalnością polegającą na zbieraniu, składowaniu, magazynowaniu, przetwarzaniu, sortowaniu, i/lub uтиlizacji odpadów;
- 11) **szkody** objęte systemem ubezpieczeń obowiązkowych, o których mowa w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych, ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych;
- 12) **szkody** powstałe w następstwie działań wojennych, stanu wojennego, stanu wyjątkowego, rewolucji, konfiskat, aktów terroryzmu, niepokojów społecznych, zamieszek lub rozruchów;
- 13) **szkody** mające postać czystych strat finansowych innych niż będące następstwem **emisji**, w tym utraty wartości rzeczy należącej do osoby trzeciej nie będącej następstwem uszkodzenia lub zniszczenia tej rzeczy;
- 14) naruszenie dóbr osobistych innych niż życie i zdrowie człowieka;
- 15) kary pieniężne, kary umowne, grzywny sądowe i administracyjne, zadatki, za wyjątkiem objętych ochroną ubezpieczeniową **kosztów działań zapobiegawczych lub naprawczych**;
- 16) **szkody** wynikłe z umownego rozszerzenia odpowiedzialności w stosunku do zakresu wynikającego z przepisów prawa właściwego dla zobowiązania, z którego wynika odpowiedzialność ubezpieczeniową;
- 17) **szkody** powstałe wskutek oddziaływania energii jądrowej, promieni laserowych, maserowych, promieniowania jonizującego, pola magnetycznego lub elektromagnetycznego lub skażenia radioaktywnego;
- 18) **szkody** za które przysługuje odszkodowanie na podstawie Ustawy prawo geologiczne i górnicze;
- 19) **szkody** powstałe wskutek oddziaływania azbestu, formaldehydu, prionów lub dioksyn;

- 20) **szkody** powodujące roszczenia pomiędzy ubezpieczonymi na podstawie tej samej umowy ubezpieczenia;
- 21) **szkody** w których nie jest możliwa do ustalenia przyczyna ich powstania;
- 22) **szkody** powstałe poza terytorium Rzeczypospolitej polskiej, o ile zakres nie został rozszerzony o odpowiedzialność klauzulę.

SUMA GWARANCYJNA

§ 6

1. **Suma gwarancyjna** ustalana jest na jeden i wszystkie **wypadki ubezpieczeniowe** zaistniałe w **okresie ubezpieczenia**. **Suma gwarancyjna** stanowi górną granicę odpowiedzialności TUW PZUW. TUW PZUW ustala wysokość **świadczenia** w kwocie odpowiadającej wysokości poniesionej **szkody**, nie wyższej niż **suma gwarancyjna**.
2. W ramach **sumy gwarancyjnej** mogą być wyodrębnione **podlimity** odpowiedzialności dla poszczególnych **kosztów** lub ryzyk dodatkowych.
3. Każdorazowa wypłata **świadczenia** powoduje zmniejszenie **sumy gwarancyjnej** oraz podlimitów odpowiedzialności o wypłaconą kwotę.
4. W przypadku zmniejszenia lub wyczerpania **sumy gwarancyjnej**, podlimitów odpowiedzialności **ubezpieczającego**, za zgodą TUW PZUW, może uzupełnić **sumę gwarancyjną** lub podlimit odpowiedzialności opłacając dodatkową składkę.
5. TUW PZUW wypłaca należne **świadczenie** z uwzględnieniem **fransyz redukcyjnych** w wysokości określonej w **umowie ubezpieczenia**.
6. Jeżeli **suma gwarancyjna**, podlimity odpowiedzialności oraz **fransyzy redukcyjne** stanowią równowartość w złotych kwoty wyrażonej w walucie obcej ich wysokość ustala się przy zastosowaniu ostatniego, opublikowanego na dzień zawarcia **umowy ubezpieczenia**, kursu średniego NBP.

PRZYSŁUGUJĄCE ŚWIADCZENIA

§ 7

Z tytułu odpowiedzialności określonej w **OWU TUW PZUW** zobowiązany jest do wypłaty, w ramach **sumy gwarancyjnej**, **świadczenia** oraz:

- 1) zwrotu kosztów wynikłych z zastosowania niezbędnych środków podjętych przez **ubezpieczonego** po zajściu wypadku ubezpieczeniowego, w celu zapobieżenia **szkodzie** lub zmniejszenia jej rozmiarów, jeżeli były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne;
- 2) pokrycia kosztów wynagrodzenia ekspertów, powołanych w uzgodnieniu z TUW PZUW, w celu ustalenia okoliczności, przyczyn lub rozmiaru **szkody**.

WNIOSEK UBEZPIECZAJĄCEGO O ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA

§ 8

1. **Umowę ubezpieczenia** zawiera się na podstawie wniosku **ubezpieczającego** sporządzonego w formie pisemnej.
2. Wniosek **ubezpieczającego** o zawarcie **umowy ubezpieczenia** zawiera informacje niezbędne do dokonania indywidualnej oceny ryzyka i określenia należnej składki ubezpieczeniowej oraz stanowi integralną część **umowy ubezpieczenia**.
3. TUW PZUW może zażądać udokumentowania danych zawartych we wniosku.

4. Wniosek **ubezpieczającego** o zawarcie umowy ubezpieczenia powinien zawierać co najmniej:
  - 1) pełną nazwę **ubezpieczającego** i **ubezpieczonego**, numer REGON;
  - 2) adres siedziby **ubezpieczającego** i **ubezpieczonego**;
  - 3) działalność prowadzoną przez **ubezpieczonego**, która ma być objęta ubezpieczeniem;
  - 4) **okres ubezpieczenia**;
  - 5) przedmiot i zakres ubezpieczenia;
  - 6) wysokość **sumy gwarancyjnej** oraz podlimitów odpowiedzialności;
  - 7) toczące się postępowania administracyjne lub sądowe związane z zanieczyszczeniem środowiska;
  - 8) okoliczności, które mogą być podstawą do wniesienia **roszczeń**;
  - 9) informacje o posiadanych zbiornikach podziemnych;
  - 10) liczbę posiadanych lokalizacji, w których jest prowadzona ubezpieczona działalność.

SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA

§ 9

1. Składkę ubezpieczeniową oblicza się za czas trwania odpowiedzialności **TUW PZUW**.
2. Składkę opłaca się jednorazowo albo ratalnie. W przypadku płatności jednorazowej zapłata składki następuje z góry, przy zawieraniu **umowy ubezpieczenia**, chyba że w **umowie ubezpieczenia** określono inny tryb i terminy. W przypadku płatności ratalnej, terminy płatności składki i wysokość rat składki określone są w dokumencie ubezpieczenia.
3. Zapłata składki ubezpieczeniowej albo raty składki ubezpieczeniowej dokonywana jest w formie bezgotówkowej. Za dzień zapłaty uważa się dzień uznania rachunku bankowego **TUW PZUW** pełną, wymagalną kwotą składki albo raty składki określoną w **umowie ubezpieczenia**.
4. Jeżeli **ubezpieczający** lub **ubezpieczony** podało do wiadomości **TUW PZUW** nieprawdziwe dane mające wpływ na wysokość składki, **ubezpieczający** zobowiązany jest do dopłaty składki wynikającej z różnicy pomiędzy składką, jaka należałaby się **TUW PZUW** gdyby podano dane prawdziwe a składką przyjętą w **umowie ubezpieczenia**. W razie zajścia **wypadku ubezpieczeniowego**, roszczenie **TUW PZUW** o dopłatę różnicy składki staje się natychmiast wymagalne i płatne najpóźniej w dniu wypłaty **świadczenia**.
5. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa **wypadku ubezpieczeniowego**, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego **okresu ubezpieczenia**. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć **umowę ubezpieczenia** ze skutkiem natychmiastowym, składając oświadczenie w tym zakresie.

PRAWA I OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO LUB UBEZPIECZONEGO

§ 10

1. **Ubezpieczający** obowiązany jest podać do wiadomości **TUW PZUW** wszystkie znane sobie okoliczności, o które **TUW PZUW** zapytywał we wniosku o zawarcie **umowy ubezpieczenia** albo przed zawarciem **umowy ubezpieczenia** w innych pismach. Jeżeli **ubezpieczający** zawiera **umowę ubezpieczenia** przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży

również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez **TUW PZUW umowy ubezpieczenia** mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.

2. W czasie trwania **umowy ubezpieczenia ubezpieczający** zobowiązany jest zgłaszać zmiany okoliczności wymienionych w ustępie poprzedzającym, niezwłocznie lecz nie później niż w terminie 14 dni od powzięcia o nich wiadomości.
3. W razie zawarcia **umowy ubezpieczenia** na cudzy rachunek obowiązki określone w ustępach poprzedzających spoczywają zarówno na **ubezpieczającym**, jak i na **ubezpieczonym**, chyba że **ubezpieczony** nie wiedział o zawarciu **umowy ubezpieczenia** na jego rachunek.
4. **TUW PZUW** nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ustępów poprzedzających nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ustępów poprzedzających doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że **wypadek ubezpieczeniowy** i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

5. **Ubezpieczający** może zawrzeć **umowę ubezpieczenia** na swój rachunek lub na cudzy rachunek (na rachunek **ubezpieczonego**). W razie zawarcia **umowy ubezpieczenia** na cudzy rachunek:
  - 1) obowiązek zapłaty składki ubezpieczeniowej ciąży na **ubezpieczającym**;
  - 2) dokument ubezpieczenia otrzymuje **ubezpieczający**;
  - 3) **ubezpieczający** obowiązany jest do poinformowania **ubezpieczonego** o prawach i obowiązkach wynikających z zawartej na jego rachunek **umowy ubezpieczenia**;
  - 4) **TUW PZUW** może podnieść zarzut mający wpływ na odpowiedzialność również przeciwko **ubezpieczonemu**;
  - 5) **ubezpieczony** może żądać by **TUW PZUW** udzielił mu informacji o postanowieniach zawartej **umowy ubezpieczenia** oraz **OWU** w zakresie, w jakim dotyczą praw i obowiązków **ubezpieczonego**.
6. W **umowie ubezpieczenia** zawartej na cudzy rachunek **ubezpieczający** zobowiązany jest dostarczyć **ubezpieczonemu OWU**, które mają zastosowanie do tej **umowy ubezpieczenia**, na piśmie lub za zgodą **ubezpieczonego** na innym trwałym nośniku. W przypadku **umowy ubezpieczenia**, w której okres ochrony ubezpieczeniowej rozpoczyna się później niż w dniu zawarcia **umowy ubezpieczenia, OWU** powinny być doręczone **ubezpieczonemu** przed objęciem go ochroną ubezpieczeniową. Na żądanie **TUW PZUW** **ubezpieczający** zobowiązany jest przedstawić dowód wykonania tej powinności.
7. Zmiana lub modyfikacja **umowy ubezpieczenia** wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności.

ZAWIADOMIENIE O WYPADKU UBEZPIECZENIOWYM

§ 11

1. **Ubezpieczający** lub **ubezpieczony** ma obowiązek pisemnego zawiadomienia **TUW PZUW o wypadku ubezpieczeniowym** niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 14 dni kalendarzowych od powzięcia wiadomości o **wypadku ubezpieczeniowym**.
2. W razie zawarcia **umowy ubezpieczenia** na cudzy rachunek, obowiązek, o którym mowa w ust. 1, obciąża także **ubezpieczonego**, chyba że **ubezpieczony** nie wie o zawarciu **umowy ubezpieczenia** na jego rachunek.
3. W zawiadomieniu o **wypadku ubezpieczeniowym, ubezpieczający** lub **ubezpieczony** wskazuje **TUW PZUW** osoby do dalszego kontaktu wraz z danymi teleadresowymi (adres, numer telefonu, e-mail).

4. W zawiadomieniu o **wypadku ubezpieczeniowym** powinny być podane przyczyny i fakty co do których możliwe jest podniesienie **roszczenia**, w tym terminy wystąpienia tych okoliczności, osoby, których one dotyczą, określenie **wypadku ubezpieczeniowego** oraz szacowanej przybliżonej wysokości prawdopodobnej **szkody**.
5. W razie naruszenia z winy umyślnej lub z rażącego niedbalstwa obowiązku, o którym mowa w ust. 1, **TUW PZUW** może odpowiednio zmniejszyć **świadczenie**, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia **szkody** lub uniemożliwiło **TUW PZUW** ustalenie okoliczności i skutków **wypadku ubezpieczeniowego**.
6. Skutki braku zawiadomienia o **roszczeniu** nie nastąpią, jeżeli **TUW PZUW** w terminie, o którym mowa w ust. 1, otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.
7. W razie powstania **wypadku ubezpieczeniowego**, **ubezpieczony** jest zobowiązany do podjęcia aktywnej współpracy z **TUW PZUW** w celu wyjaśnienia okoliczności i przyczyn powstania **szkody** oraz ustalenia jej rozmiaru. W przypadku wystąpienia z **roszczeniem** na drogę sądową, **ubezpieczający** lub **ubezpieczony** zobowiązany jest niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od doręczenia pozwu, zawiadomić o tym **TUW PZUW**.
8. **Ubezpieczający** lub **ubezpieczony** zobowiązany jest dostarczyć **TUW PZUW** orzeczenie sądu w terminie umożliwiających zajęcie stanowiska co do wniesienia środka odwoławczego.

WSPÓŁPRACA PRZY LIKWIDACJI ROSZCZENIA

§ 12

1. **Ubezpieczający** oraz **ubezpieczony** zobowiązani są użyć dostępnych im środków w celu zapobieżenia **szkody** lub zmniejszenia jej rozmiarów.
  2. W razie naruszenia z winy umyślnej lub z rażącego niedbalstwa obowiązku, o którym mowa w ust. 1, **TUW PZUW** jest wolny od odpowiedzialności za **szkody** powstałe z tego powodu.
  3. **Ubezpieczający** oraz **ubezpieczony** zobowiązani są dostarczyć **TUW PZUW** wszelkie informacje oraz dokumenty, o które zapytuje **TUW PZUW**.
  4. Zaspokojenie lub uznanie roszczenia o naprawienie **szkody**, która jest objęta **umową ubezpieczenia**, nie ma skutków prawnych względem **TUW PZUW**, jeżeli **TUW PZUW** nie wyraził na to uprzedniej zgody.
- a) osoby zgłaszającej **roszczenie**; oraz
  - b) **ubezpieczonego** w przypadku **umowy ubezpieczenia** zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą **roszczenie** – o przyczynach niemożności zaspokojenia ich **roszczeń** w całości lub w części, a także do wypłaty bezspornej części **świadczenia**;
  - 3) jeżeli **świadczenie** nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, do poinformowania o tym pisemnie:
    - a) osoby występującej z **roszczeniem** oraz
    - b) **ubezpieczonego**, w przypadku zawarcia **umowy ubezpieczenia** na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą **roszczenie** – wskazując na okoliczności oraz na podstawie prawną uzasadniając całkowitą lub częściową odmowę wypłaty **świadczenia** oraz do pouczenia tej osoby o możliwości dochodzenia **roszczeń** na drodze sądowej;
  - 4) do udostępnienia **ubezpieczającemu**, **ubezpieczonemu**, osobie występującej z **roszczeniem** lub uprawnionemu z **umowy ubezpieczenia**, informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności **TUW PZUW** lub wysokości **świadczenia**; osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez **TUW PZUW** udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez **TUW PZUW**;
  - 5) do udostępnienia osobom, o których mowa w pkt 4, informacji i dokumentów, o których mowa w pkt 4, na ich żądanie, w postaci elektronicznej;
  - 6) na żądanie **ubezpieczonego** lub uprawnionego z **umowy ubezpieczenia** do udostępnienia posiadanych przez siebie informacji związanych z **wypadkiem ubezpieczeniowym** będącym podstawą ustalenia odpowiedzialności **TUW PZUW** oraz ustalenia okoliczności **wypadku ubezpieczeniowego**, jak również wysokości **świadczenia**;
  - 7) na żądanie **ubezpieczającego** lub **ubezpieczonego**, do przekazania informacji o oświadczeniach złożonych przez nich na etapie zawierania **umowy ubezpieczenia** na potrzeby oceny ryzyka ubezpieczeniowego lub kopii dokumentów sporządzonych na tym etapie.

4. **TUW PZUW** wypłaca **świadczenie** na podstawie uznania **roszczenia**, ugody lub prawomocnego orzeczenia sądowego.

USTALENIE I WYPŁATA ODSZKODOWANIA, ZWROT KOSZTÓW ORAZ OBOWIĄZKI TUW PZUW

§ 13

1. **TUW PZUW** wypłaca **świadczenie** w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o **wypadku ubezpieczeniowym**.
2. Gdyby wyjaśnienie w terminie określonym w ust. 1 okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności **TUW PZUW** albo wysokości **świadczenia** okazało się niemożliwe, **świadczenie** wypłaca się w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże, bezsporną część **świadczenia** **TUW PZUW** wypłaca w terminie określonym w ust. 1.
3. **TUW PZUW** jest zobowiązany:
  - 1) po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu **wypadku ubezpieczeniowego**, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, do poinformowania o tym **ubezpieczającego** lub **ubezpieczonego**, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz do podjęcia postępowania dotyczącego ustalenia stanu faktycznego

POCZĄTEK I USTANIE ODPOWIEDZIALNOŚCI TUW PZUW

§ 14

1. Okres ochrony ubezpieczeniowej rozpoczyna się od daty wskazanej w **umowie ubezpieczenia**.
2. Ochrona ubezpieczeniowa wygasa:

- 1) z upływem **okresu ubezpieczenia** określonego w **umowie ubezpieczenia** lub **dotatkowego okresu** zgłaszania **roszczeń**, o ile ma zastosowanie;
- 2) w przypadku wyczerpania **sumy gwarancyjnej**;
- 3) w przypadku odstąpienia od **umowy ubezpieczenia**, z dniem doręczenia odstąpienia;
- 4) z dniem doręczenia oświadczenia **TUW PZUW** o wypowiedzeniu **umowy ubezpieczenia** ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, gdy **TUW PZUW** ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zaplaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie;
- 5) z upływem 7 dni od dnia otrzymania od **TUW PZUW** pisma z wezwaniem do zapłaty kolejnej raty składki wysłanego po upływie terminu jej płatności z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni spowoduje ustanie odpowiedzialności;
- 6) z chwilą otwarcia likwidacji przedsiębiorstwa **ubezpieczonego w przypadkach przewidzianych w kodeksie spółek handlowych**;
- 7) w innych przypadkach przewidzianych w przepisach prawa powszechnie obowiązujących.

ODSTĄPIENIE OD UMOWY UBEZPIECZENIA

§ 15

1. Jeżeli **umowa ubezpieczenia** jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, **ubezpieczający** ma prawo do odstąpienia od **umowy ubezpieczenia** w terminie 30 dni, a w przypadku gdy **ubezpieczający** jest przedsiębiorcą – w terminie 7 dni od dnia zawarcia **umowy ubezpieczenia**, składając oświadczenie w tym zakresie.
2. Odstąpienie od **umowy ubezpieczenia** nie zwalnia **ubezpieczającego** z obowiązku zaplacenienia składki za okres, w jakim **TUW PZUW** udzielał ochrony ubezpieczeniowej.

ZWROT SKŁADKI

§ 16

W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej przed upływem okresu na jaki została zawarta **umowa ubezpieczenia**, **ubezpieczającemu** przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.

ZAWIADOMIENIA I OŚWIADCZENIA

§ 17

Zawiadomienia i oświadczenia **ubezpieczającego** lub **ubezpieczonego** w związku z umową ubezpieczenia powinny być składane drogą elektroniczną lub przesłane listem poleconym na adres podany w **umowie ubezpieczenia**.

WŁAŚCIWOŚĆ SĄDU

§ 18

1. Powództwo o roszczenie wynikające z **umowy ubezpieczenia** można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby **ubezpieczającego**, **ubezpieczonego** lub uprawnionego z **umowy ubezpieczenia**.
2. Powództwo o roszczenie wynikające z **umowy ubezpieczenia** można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania

spadkobiercy **ubezpieczonego** lub spadkobiercy uprawnionego z **umowy ubezpieczenia**.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 19

1. Ubezpieczającemu i ubezpieczonemu przysługuje prawo złożenia reklamacji, przez którą rozumie się wystąpienie do TUW PZUW, w którym zgłaszane jest zastrzeżenie dotyczące usług świadczonych przez TUW PZUW.
2. Reklamację można złożyć:
  - 1) pisemnie – przesyłką pocztową (w rozumieniu ustawy Prawo Pocztowne) pod adresem siedziby **TUW PZUW**: Rondo Ignacego Daszyńskiego 4, 00-843 Warszawa, albo osobiście w siedzibie **TUW PZUW**;
  - 2) ustnie – przez telefon, dzwoniąc pod numer 801 159 159, albo osobiście w siedzibie **TUW PZUW** do protokołu;
  - 3) elektronicznie – wysyłając e-mail na adres: reklamacje@tuwpzuw.pl.
3. TUW PZUW rozpatruje reklamację i udziela odpowiedzi bez zbędnej zwłoki, nie później niż w ciągu 30 dni od dnia jej otrzymania. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji i udzielenie odpowiedzi w terminie 30 dni, TUW PZUW przekazuje osobie, która wystąpiła z reklamacją informację, w której:
  - 1) wyjaśnia przyczynę opóźnienia;
  - 2) wskazuje okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
  - 3) określa przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania reklamacji.
4. TUW PZUW udziela odpowiedzi na reklamację w postaci papierowej lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji, a na wniosek występującego z reklamacją – pocztą elektroniczną.
5. Osobie fizycznej, która złożyła reklamację, przysługuje prawo wniesienia do Rzecznika Finansowego wniosku dotyczącego:
  - 1) nieuwzględnienia roszczeń zgłoszonych trybie rozpatrywania reklamacji;
  - 2) niewykonania czynności wynikających z reklamacji rozpatrzonej zgodnie z wolą występującego w terminie określonym w odpowiedzi na reklamację.
6. Reklamacje uregulowane są w ustawie o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej oraz ustawie o dystrybucji ubezpieczeń.
7. Ubezpieczającemu, ubezpieczonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, będącemu konsumentem, przysługuje prawo zwrócenia się o pomoc do Miejskich i Powiatowych Rzeczników Konsumenta.
8. TUW PZUW przewiduje możliwość pozasądowego rozwiązywania sporów. Podmiotem uprawnionym w rozumieniu ustawy o pozasądowym rozpatrywaniu sporów konsumenckich, właściwym dla TUW PZUW do pozasądowego rozpatrywania sporów, jest Rzecznik Finansowy (więcej informacji można znaleźć na stronie: rf.gov.pl) oraz Sąd Polubowny przy Komisji Nadzoru Finansowego (więcej informacji można znaleźć na stronie: https://www.knf.gov.pl/dla_konsumenta/sad_polubowny).
9. W sprawach nieuregulowanych w OWU lub w umowie ubezpieczenia mają zastosowanie odpowiednio przepisy kodeksu cywilnego oraz inne stosowne przepisy prawa polskiego.
10. W relacjach z konsumentem TUW PZUW stosuje język polski.
11. TUW PZUW podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.